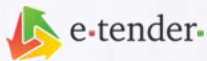

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ЗАМОВНИКІВ

щодо особливостей здійснення
допорогових закупівель
у системі ProZorro

У партнерстві з:

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

ВСТУП

За ініціативою Transparency International Україна, у партнерстві з електронними майданчиками zakupki.prom.ua, dzo.com.ua, smarttender.biz та e-tender.ua, протягом 1-19 вересня проводилося опитування представників замовників щодо їх досвіду здійснення закупівель у системі ProZorro. Це дослідження є частиною проекту з вивчення особливостей проведення допорогових закупівель. В рамках першої частини проекту вивчалася думка представників бізнесу з питання необхідності закріплення допорогових закупівель у ЗУ "Про публічні закупівлі".

МЕТОД ОПИТУВАННЯ

он-лайн анкетування. Посилання на опитування було розіслано через e-mail розсилку майданчиків, представники замовника отримали запрошення на проходження опитування.

ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ОТРИМАНИХ АНКЕТ: 489

ОБМЕЖЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідженню властиві усі обмеження, притаманні будь-яким Інтернет-опитуванням. Додатково слід зауважити ряд проблем, пов'язаних з забезпеченням можливості участі усіх елементів генеральної сукупності в дослідженні. Тобто, запрошення до участі в опитуванні було надіслано усім без виключення замовникам, кабінети яких зареєстровані на майданчиках. Це передбачає потенційне покриття та запрошення на участь в проекті переважної більшості замовників.

З урахуванням цих обмежень слід говорити про результати цього опитування не як про репрезентативний зріз думки усіх замовників, що виступають замовниками в електронній системі публічних закупівель (для обох випадків – для тих, які є такими у відповідності до розуміння ЗУ «Про публічні закупівлі» і які такими не є), а як про зріз основних думок. Поміж тим, отримані результати дозволяють говорити про наявні тенденції та варіативність, що існують в екосистемі, а також дає основне розуміння тенденцій.

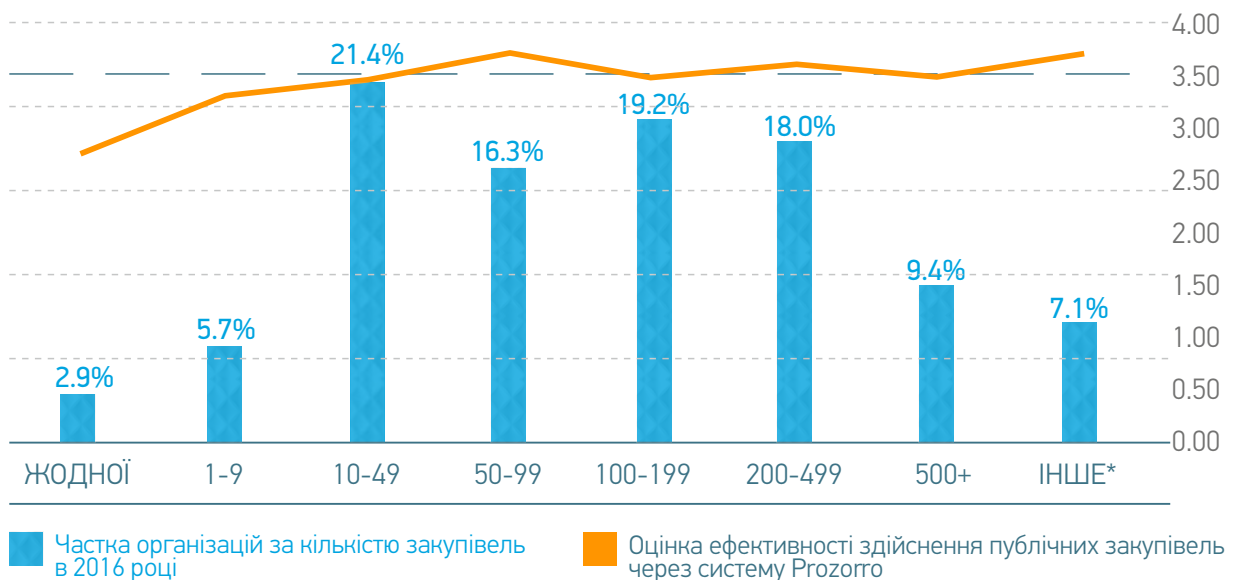
¹ З детальними результатами першої частини дослідження можна ознайомитися у звіті «Результати опитування представників бізнесу щодо особливостей здійснення допорогових закупівель у системі ProZorro» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2017/08/Results_final.pdf

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Усі опитані мали змогу оцінити загалом рівень ефективності для їх організації проведення публічних закупівель з використанням електронної системи Prozorro. За 5-бальною шкалою в середньому система електронних публічних закупівель з боку Замовників отримала оцінку ефективності на рівні 3,51. Мінімальні оцінки ефективності (2,79 з 5) отримані від представників тих замовників, які заявили, що в 2016 році їх організація загалом не уклала жодного договору щодо придбання товарів, робіт та послуг. Максимальні оцінки (3,71) були надані групою замовників, які уклали за рік 50-99 договорів.

КІЛЬКІСТЬ УКЛАДЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ДОГОВОРІВ ЩОДО ПРИДБАНИХ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ТА СЕРЕДНЯ ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ PROZORRO ДЛЯ ВАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Серед основних нарікань, які висловлювали учасники опитування у вигляді аргументів щодо низьких оцінок ефективності системи були наступні:

- Значне додаткове навантаження на співробітників, для яких закупівлі є додатковим аспектом їх діяльності (часто, працівники бухгалтерії)
- Здійснення закупівель на незначні суми через електронну систему оцінюється як неефективна витрата часу і не приносить економії (в т.ч. за рахунок потреб доставки).

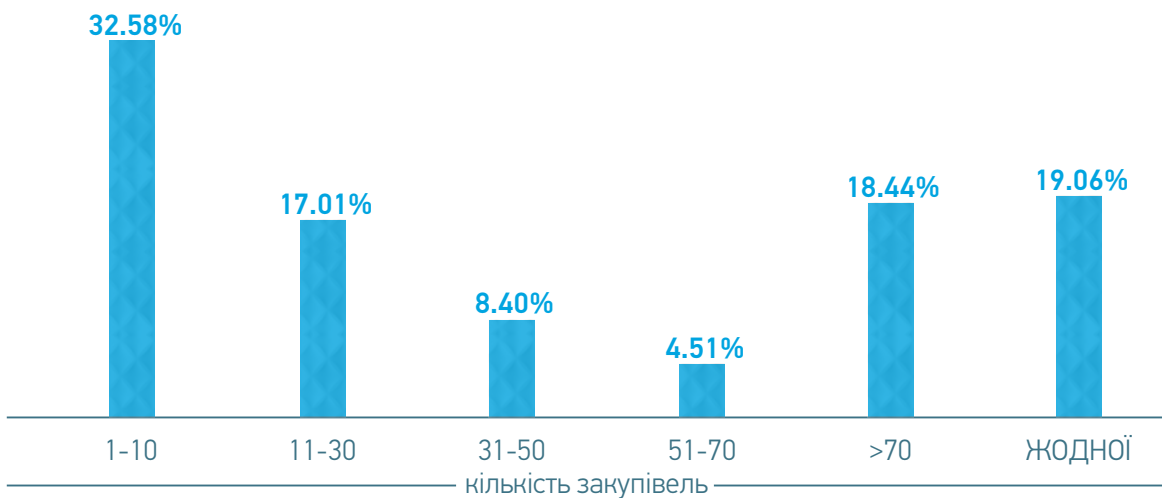
* до категорії "інші" потрапили ті представники Замовника, які не змогли відповісти на запитання щодо кількості укладених договорів в 2016 році

ДОСВІД ЗДІЙСНЕННЯ ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Переважає більшість (81%) опитаних замовників проводили через електронну систему Prozorro допорогові торги. Майже половина замовників вказали, що провели незначну кількість (до 30) допорогових торгів. 18% опитаних активно використовують механізм допорогових торгів через електронну систему Prozorro і протягом 2016 року провели більше 70 таких закупівель.

СКІЛЬКИ ДОПОРОГОВИХ ТОРГІВ ВИ (ВАША ОРГАНІЗАЦІЯ) ПРОВОДИЛИ ЧЕРЕЗ ЕЛЕКТРОННУ СИСТЕМУ PROZORRO?

Основним мотивом (для 42%) проведення допорогових торгів є наказ чи розпорядження керівної організації. Близько 20% організацій проводять допорогові торги за власною ініціативою, частина обґрунтовує це рішення ефективним попереднім досвідом здійснення закупівель, економією та спрощенням пошуку постачальників для поточної роботи, яку вони виконують. Ще близько 18% опитаних замовників здійснювали допорогові торги, оскільки такий порядок регламентований на даний момент наказом керівника установи.

ЧОМУ ВИ ЗДІЙСНЮЄТЕ ДОПОРОГОВІ ТОРГИ ЧЕРЕЗ ЕЛЕКТРОННУ СИСТЕМУ PROZORRO?

У 76% опитаних нами представників Замовників здійсненням закупівель займаються працівники, для кого ця діяльність є додатковим навантаженням до їх основної роботи. У 22% опитаних функція виконується працівниками, які займаються тільки закупівлями. Серед цієї групи замовників 80% мають значний обсяг договорів (більше 100), які вони укладають протягом року. 15% мають уповноважених осіб і тільки 1% замовників замовляють послугу супроводу закупівель консалтинговими фірмами.

ПРОБЛЕМИ В ЗДІЙСНЕННІ ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Серед основних проблем, на які замовники вказують в контексті здійснення допорогових публічних закупівель, є наступні: незначна сума закупівель не мотивує учасників до участі – 53%, перевантаження працівників, що здійснюють закупівлі (45%), процедурні обмеження по часу на проведення процедур унеможливають оперативне здійснення термінових закупівель (43%). Також значна частина замовників нарікають на те, що бізнес погано готує документи (39%).

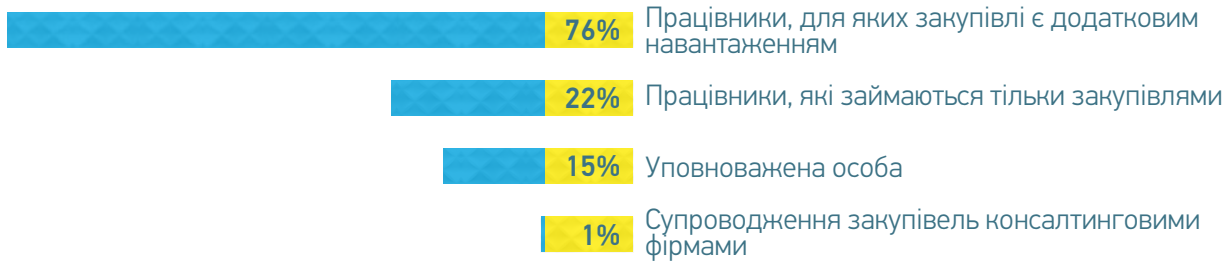
34% замовників незадоволені якістю товару, який поставляється. У цьому контексті зазвичай згадуються такі проблеми як пріоритет ціни над якістю, неможливість отримати зразки товару до заключення договору. Також, кожен третій опитаний стверджує, що проблемою є підготовка технічного завдання на закупівлі. Менше відсотка опитаних сказали, що на їхню думку проблеми в здійсненні допорогових закупівель відсутні.

ЯКІ ПРОБЛЕМИ НА ВАШУ ДУМКУ ІСНУЮТЬ В ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЛЯХ?

Очікувано, що проблеми бізнесу та замовників при проведенні допорогових закупівель суттєво відрізняються. Так, бізнес переважно нарікає на відсутність відповідальності замовника за порушення (66%), неможливість оскарження неправомірних дій/ рішень замовників (60%), дискримінаційні вимоги в документації (56%), безпідставна дискваліфікація учасників (51%).

ХТО У ВАШІЙ УСТАНОВІ ВІДПОВІДАЄ ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЕЛЬ*

Переважає більшість (81%) опитаних замовників проводили через електронну систему Prozorro допорогові торги. Майже половина замовників вказали, що провели незначну кількість (до 30) допорогових торгів. 18% опитаних активно використовують механізм допорогових торгів через електронну систему Prozorro і протягом 2016 року провели більше 70 таких закупівель.

* обирати можна було декілька відповідей

Певною провокацією з нашого боку було запитати думку замовників щодо потреби додаткової регламентації допорогових закупівель шляхом внесення їх до Закону України "Про публічні закупівлі". З тезою, що допорогові закупівлі необхідно регламентувати шляхом включення до Закону України "Про публічні закупівлі" майже половина (49%) опитаних не погодилася, 33% погодилася, а решта 18% не знають відповіді на це запитання.

**ЧИ ПОГОДЖУЄТЕСЬ ВИ З ТИМ, ЩО ДОПОРОГОВІ ЗАКУПІВЛІ НЕОБХІДНО
РЕГЛАМЕНТУВАТИ ШЛЯХОМ ВКЛЮЧЕННЯ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ»?**

На противагу цьому, 62% представників бізнесу підтримують тезу про те, що допорогові закупівлі необхідно регламентувати шляхом включення до Закону України "Про публічні закупівлі". При цьому, чим більшим є досвід підприємства в допорогових закупівлях, тим вищою є оцінка потреби регламентації процедури в Законі (детальніше результати дослідження доступні в звіті).

В ході опитування також вивчалася думка представників Замовника, з якої суми доцільно запроваджувати допорогові закупівлі в обов'язковому порядку для всіх замовників. Майже половина (48%) учасників опитування сказала, що доцільно запроваджувати допорогові закупівлі в обов'язковому порядку для всіх замовників з 50 000 грн. Суми, нижчі за 50 000 грн назвали 26% опитаних, 12% замовників виступили за поріг в діапазоні 50 001 - 100 000 грн. 5% висловили думку, що замовники мають мати можливість самостійно вирішувати порядок регламентації і суму порогу, за якого в обов'язковому порядку проводити закупівлю через систему.

€ Сума очікуваного порогу, грн	Частка опитаних замовників	€ Сума очікуваного порогу, грн	Частка опитаних замовників
0	0.20%	70 000	0.20%
0.01	2.86%	80 000	0.20%
50	0.20%	100 000	11.25%
100	0.20%	150 000	1.02%
200	0.41%	200 000	3.89%
1 000	0.20%	300 000	0.20%
3 000	3.89%	500 000	1.02%
5 000	3.68%	1 000 000	1.23%
10 000	8.79%	5 000 000	0.20%
20 000	5.76%	Інше	1.43%
50 000	48.06%	Не доцільно	5.11%

Думки бізнесу і замовників у цьому питанні відрізняються суттєво. Бізнес загалом підтримує нижчі порогові значення, ніж замовники. Якщо для перших це пояснюється бажанням підвищення прозорості, конкурентності, зрозумілості та регламентованості процесів, то для других це побоювання надмірного перевантаження та затягування процесу.

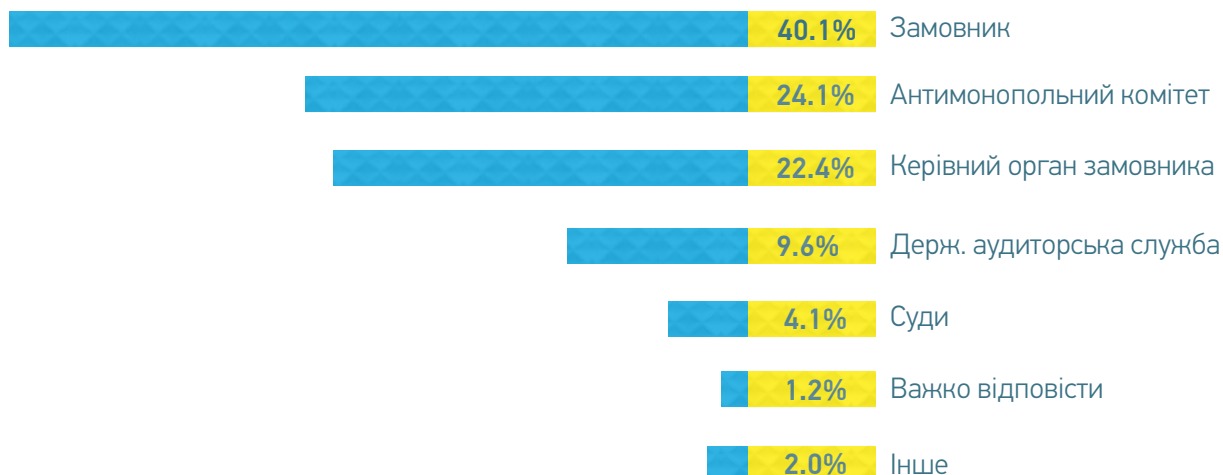
СУМИ	БІЗНЕС	ЗАМОВНИКИ
від 1 копійки до 50 000 гривень (не включно)	51%	26%
від 50 тисяч гривень до 200 000 гривень	38%	61%
200 000 гривень або вище	9%	7%

ОСКАРЖЕННЯ В ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЛЯХ

Питання оскарження тих чи інших суперечливих питань, пов'язаних з закупівлями, має бути зоною відповідальності Замовника – так вважають 40% опитаних. 24% вважають, що цим має займатися Антимонопольний комітет України, а ще 22% відповіли, що розглядом оскаржень має займатися Керівний орган замовника. 10% бачать у цій ролі Державу аудиторську службу України, 4% - суди.

ХТО, НА ВАШУ ДУМКУ, МАЄ ЗАЙМАТИСЯ РОЗГЛЯДОМ СКАРГ НА ДОПОРОГОВИХ ЗАКУПІВЛЯХ?

Цікаво, що в даному питанні думки представників бізнесу та замовника суттєво відрізняються. Так, на думку 51% представників бізнесу основним органом оскарження для розгляду допорогових закупівель має бути Антимонопольний комітет України (і тільки 24% серед Замовників). Державну аудиторську службу України в цій ролі готові бачити 39% опитаних бізнесів (і менше 10% Замовників). 25% представників бізнесу вказали, що таким органом має бути керівний орган Замовника (і майже стільки ж – 22% Замовників теж підтримали цю альтернативу). Те, що цим питанням мають займатися суди, сказали 16% опитаних представників бізнесу (і 4% Замовників). Замовника як уповноваженого з розгляду скарг бачать 13% бізнесу і 40% Замовників.

ВИСНОВКИ

- Замовники в системі електронних закупівель (як ті, що є такими в розумінні закону, так і ті, що такими не є) загалом оцінюють **ефективність свого досвіду здійснення публічних закупівель на 3,51 за 5-бальною шкалою**.
- **У 76% замовників за здійснення закупівель відповідають співробітники**, для яких закупівлі є додатковим навантаженням.
- Переважна більшість (**81%**) опитаних замовників **проводили через електронну систему Prozorro допорогові торги**. Обґрунтуванням здійснення допорогових торгів з боку замовників є наказ чи розпорядження керівної організації (42%), власна ініціатива (20%), наказ керівника установи (18%).
- Питання потреби регламентації допорогових закупівель шляхом включення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» показує різні думки бізнесу та замовників щодо цього питання. Майже половина (**48%**) опитаних замовників **не вбачає необхідності додаткового регламентування допорогових закупівель**. Проте, кожен третій (33%) висловив свою згоду з додатковою регламентацією, а решта 18% не може відповісти на це запитання. В той же час, 64% представників бізнесу виступають «за» закріплення допорогів у законі.
- Серед основних проблем здійснення допорогових закупівель замовники виділили: **низьку зацікавленість учасників ринку в закупівлях на малі суми (53%)**, перевантаження працівників, що здійснюють закупівлі (45%), неможливість швидко закупити терміново необхідні товари, роботи чи послуги (43%), неякісна підготовка документації з боку бізнесу (39%).
- **Відповідальними за оскарження в допорогових закупівлях має бути замовник, на думку 40% опитаних**. 24% вважають, що це має бути зоною відповідальності Антимонопольного комітету і для 22% - керівний орган Замовника. Пріоритети бізнесу в даному питанні виглядали інакше: Антимонопольний комітет (51%), Державна аудиторська служба України (39%), Керівний орган Замовника (25%).

